

שלמה נתנאלי 13.10.93

ב- 1929 עלינו לבנימינה והתיישבנו בשכונת יעקב בתור ילדים רכים נלצנו לקום מוקדם בבוקר לקטוף ולהספיק להסתדר לרוץ לבית הספר. למדתי בבית הספר בבנימינה: חנה סירוטה, אבשלום מול היו ביתות את בית הספר עממי סימתי בבית הספר העממי פיקא בפתח תקוה. המועצה המקומית העניקה לי מילגה ללמוד במקוה ישראל אבל השכנים שכנעו את אבא שכדאי שאעבוד בפרדסים וכו'. הגעתי לפרדס ושם ניצודתי על ידי אינגייניר נגיב ועסקתי בהרכבות תמך וכו'. תחילה נמשכתילאצ"ל אחר כך הצטרפתי להגנה. ב- 1937 הצטרפתי להגנה השתתפתי בקורס עזרה ראשונה ואחר כך כמדריך עזרה ראשונה בקבוצתי השתתפו:

שוורצוולד, כהנוביץ, דבורה לידי ואחרות. בהמשך התבקשתי לעבור קורס קשר ואחר כך נשלחתי לקורס מדריכי קשר שם את הדרכתי את: אנוקוב, קלנר ועוד. השביעו אותנו לבד, הזמינו אותי בלילה לליפין ברחוב הקליפורנים נדמה, לי שהיו שם גם בצלאל לוי ומדס. כשגוייסתי ב- 1937 כבר הייתי אורז במקצועי, התנדבתי לנוטרות. לא הייתי מושבע זה היה כנראה יותר מאוחר. לא הייתי מושבע זה היה כנראה יותר מאוחר. רשת האיתות היתה רשת של ההגנה. הבריטים ידעו על כך בתמוות ניתן לראות מבחינת הבריטים מספיק שהיה טלפון בתחנה.. הזיקוק שמאותת זה היה בידיעתם אך הם לא התערבו זה היה הוראות של ההגנה. הבריטים רצו שוטר מין שומר שייגן על התחנה עם הנשק ושישמור על מה שניתן לשמו כשהמאורעות גברו הגדילו את כח האדם. בהתקפה עם גבעת עדה כבר הייתי ממונה על הקשר. כצד התבצע הקשר: הקשר בארץ היה מושתת על קו טלפון עלילי שניתן היה לחבל בו במסמרים פשוטים ולכן לא בנינו על זה. בין בנימינה ובין גבעת עדה ביו שני חוטים ולכן אי אפשר לאבטח את שני החוטים. ולכן ההגנה כאתה בצורך בסיסי קשר מינמלי בינהן בעזרת פנס איתות לוקס וההליוגרף שנכנס קצת יותר מאוחר ליום. הדגל היה המורב ואני הייתי מדריך בכל התחומים האלה. הדרכתי על בריכת המים מ- 1922 ומשם התקשרנו לכל היישובים לכל יישוב היה קוד:

זכרון יעקב-ז"י

פרדס חנה-פ"ח

גבעת עדה- ג"ע

כרכור- כר

עם חשיכה היינו משדרים כדי לבנות קשר תקין. היינו מודיעים ק.ר.ט הכל תקין. כשהכל היה בסדר אך כשקרה משהוא הוזעק כוח על ידי רקטות אדומות (לדוגמא ההתקפה על גבעת עדה). כשראו את הרקטות הוזעק פולק והסרגינט הגושי. מזכרון יעקב ראו את שפיה, בת שלמה ובנימינה. בבנימינה- היתה מוקד הקצין היא כאן המאן היה כאן מוקד לעורקי תחבורה זה היה יישוב עורפי. בכפר גלקסון לא היתה תחנה כיוון זה היה בטווח ריצה כ- 80 מטר.

בתל צור- לא היה קשר.

בשוני- היתה התחנה תחת פיקוד בנימינה שנפתחה מאוחר יותר. ההליוגרף כמעט לא הופעל ואיתות הגלים גם כמעט לא הופעל. התאמנו שמא נצטרך. היה קשה יותר לאותת בהליוגרף לתחנה מאשר פנס שבלילה יש לו מוקד. אם נוצר מצב של צורך של יחידו תאשר נמצאת בשדה אני עברתי קורסים בקרית מוצקין אצל פרופסור רוזנפלד ודולפינה מנשל, אנשים שאימנו כל מיני כלבים, הנחיה, התקפה וקשר, הוספנו כלשהוא נמוך קומה, כלב ציד הוא טוב לקשר בין הבסיס לעמדה. והיה גם זה ויכלו להשתמש גם בזה. התכווננו לכל האמצעים. תת ספר- בנוי על ידי 5 אותיות בשיטה מסוימת ומפענחים באותה שיטה. האיתות

פעל והיה חיוני בזמן המאורעות כשהתחילה מלחמת העולם השנייה תפסיקו עם זה כי הארץ שקטה.... גם בע"ר לא השתמשו כל כך הרבה אבל הכנו את כולם. לידאי, פולק ההולנדי, גלדי שוורצפלד.

גם לקשר חינכנו כי הקשר הוא השדרה של הצבא. גוף לוחם ללא אמצעי קשר ועזרה ראשון הלא יתקיים.

מערכת הקשר ביננו לבין חדרה עבורים פרדסי ההדרים של גן שמואל היו ימים שראו והיו ימים שלא ראו לא היה לנו קשר לקיסריה ולא לחוף. קיסריה אירגונה היתה שייכת לחדרה לצורך ביקורת היא עמדה בקשר עם הפיקוד של בנימינה. התחנות של בנימינה: בנימינה, גבעת עדה, כפר גליקסון, קיסריה שוני הותקפה על גבעת עד ול צירפו אותי ולא נחשבתי כלוחם ההית מדריך קשר ומדריך עזרה ראשונה הייתי איש שרות. מכשיר אלחוט היו לארץ במוקדים אבל לא בבנימינה.

ב- 1940 התגייסתי לנוטרות משטרת הישובים העבריים לצד ההזנה אני הוצבתי בתחנה ובתחנה היה מספר מוגבל של אנשים. (גבעת עדה היו 2 כפר גליקסון 1- שוני- 1) אחר כך תוגבר הכח בעזרת אנשי המשמר הנע. המחלקה מנתה כ- 35 איש. אנשי המשמר הנע היו אנשים שיצאו עם כהן שהיה הפקד ואר כך עם נורי. המ"ן הוקם כשהיו המאורעות הכבדים ותר קיבלנו טנדר ומשוריין. המשוריין היה למשעשה אוטו עם דפנו מתכת אבל לא נגד ח"ש (חודר שריון).

הוא עזר לתת א הסיור בשדות ועבר בצירי תנועה כדי להקל על התחבורה בנימינה זכרון יקב - חיפה שם היה המשולש הקטן. גיבע, עיון ראזל, נסו דרך ואדי מילק, יגור עד חיפה. המשוריין של בנימינה עשה קוים של עד ואדי מילק ואז התחברו משורינים אחרים. מי שהיה פנו למשמרת מי שעשה את זה בהתמדה ומגיע לו צלש היה לוקי פישר הנהג הוא נסע ואף חטף כדורים, כשקיבלו את הטנדר היה נהג של הקצין. בכפר גליקסון היה מ"ן שם היה סמל שאחראי על המשמר הנע. הם שהו במחנה כפר גליקסון מ- 1939 בראשם עמד אהרון כהן היו אנשים מבנימינה. בנימינה היתה עתודה לא היתה מסה של עמדות לאבטח כיון שלא היתה יישוב ספר. מרבית לוחמי גבעת עדה היו בעמדות כי המרחק מקניר כ- 33 ק"מ היו תנאי קשים והרריים. האנשים שהגיעו למ"ן הגיעו לשנת שירות (הסוכנות היהודית הפנתה אלינו אנשים לשנת שירות בעיקר חיפאים). פטרון המ"ן עבר בגבעת עדה, כפר גליקסון, בנימינה, שוני עד התפר עם זכרון יעקב ועד שדות ים. הטנדר הגיע עד לחוף. המ"ן התקיים עד 1948 ואף היה חיוני. למ"ן היה מסלול מסום במסלול הבציר דרך השדות עברו בחורים חמושים כהלכה ברובים אנגלים והקרבין האיטלקי שקשה היה לאפסו אבל מי שידע לירות בו פגע. הארוכים ארוכי הקנה האיטלקים, קנדים פרק זמן מסוים והמקלע היה הלואיס גאן עם 47 כדורים. כשהקימו את נוטרי החוף שמעתי מתוך שיוחות ומתוך היכרות עם שהיה מפקד המסגרת ההיא. לא הייתי וחבל...

בשלהי 1942 הייתי קצין קשר.

גבולות הנפה: זכרון יעקב- בת שלומה, שפיה, מעין צבי שדום הגובלים עם כרם מהרל, איגזים עין ראזל, ואדי מילק.

- מפקד גוש- מאיר חפץ
- אברהם מייזל-היה גם מפקד החבל
- אליעזר לוי

פרדסחנה רבתי - בפרק זמן מסוים נחשבה כרכור לגוש בפני עצמו. חדרה- היתה קו התפר בגבולות הכפר ברנדיס המשיך עם עמק חפר. לנפה קראו נפת נפתלי. זו הטרמינולוגיה של ההגנה. בתפקיד הקשר הייתי מטעם ההגנה לא מטעם הנוטרות. ב- 1942 יצאתי לקורס קציינס בגיערה שהתחיל בביתן אהרון הייתי עם יצחק רבין הרכבי וכל החברה. נשלחתי מטעם ההגנה אבל קיבלי משכורת הנוטר גרתי

בבנימינה עומד במסדר המשכורות של הנוטרים . דרקפורד לא חיפש אותי הוא חיפש את הסרגינטיים.

• אני הייתי מפקד בכפר גליקסון באמצע הלילה בא הנהג ואומר לי, שלמה הקצין מחפש אותך יצאתי והוא אומר לי מה אתה עושה כאן? אני רוצה לראות אותך במלון הולץ על הבוקר. באתי וכמה בירה נשפכה שם... הוא שאל מה עם הביצים של המשק אז רצתי למשק להביא ביצים. דרקפורד לא הוחלף עד ליציאת הבריטים הוא התגורר בביתו של יהושוע כמוני ליד בנק הפועלים. שטינבוק היה המזכיר שלו . בישיבת סרגינטיים כולם הגיעו לשם.

עד 1946 שימשת כקצין הדרכה?

הייתי מפקד החיש בנפה. כל פלוגות החיש בנפה תארגנו בשנות ה-40 מכל הגושים צעירים שהושבעו לנוטרות ולהגנה הם היו במסגרת המושבעים של הנוטרים. לנו היתה פלוגה בשם פלוגת חיי"ש נפתלי. המפקדה היתה בחדרה היו בפלוגה: מאיר כהן, חיים לוי, צבי שמיר (שצמן) החיש היה עד 1947 לא פעילו -התאמנו. בעיני אנשי בנימינה זה לא מצא חן. מדיניות הסוכנות היתה להתכונן לבאות להכשיר את כל המפקדים . לא לתקוף סתם.

24.3.47 בזמן שהייתי סרגינט גושי מכונית בריטית ליד מחנה 80 נכנסה בי באכזריות לידי היה סגני נויברגר איש גן שומרון. נפלתי לתעלה קיבלתי טיפול והייתי מרותק עד שהחלמתי ואז קיבלתי את תפקיד המדריך הנפתי. הודות להיותי מפקד החיש מוניתי לסרגינט גושי. את פולק החלפתי כאשר פתח את בית החרושת לקרח והחליט להתמסר לעסקיו . אז מוניתי על ידי ההגנה והקצין דרקפורד קיבל את המינוי. הייתי סרגינט גושי עד קומו של צה"ל ב 15.5.48 . לפני כן הייתי קורפורל לפני שנתמניתי היו מפקדים אחרים בפלוגת החיש שחם היה לפניי. האימונים היו בדרך כלל בגבעת עדה, כפר גליקסון, מאיר שפיה כאן הסתובבו לנו בין הרגליים ולא נתנו לנו להתאמן. במסגרת פלוגה יצאתי להרוס את הכפר קניר אבא עד אז במסגרת כיתה או מחלקה.

התאמנו במסגרות קטנות (כיתות) בשטח אבל בתיאוריה דיברנו על מסגרות גדולות יותר.

בדרך כלל המושבע היה כיסוי אם ייתפס היתה בידי תשובה "אני בתפקיד, אני העתודה מבנימינה" ב- 1946 ראו את שהולך להתרחש במסגרות גדולות יותר של סמלי גדנע התאמנו ליד בית יהושוע.

הרבה מאד סמלים רצו להפוך אותם למפקדים על יחידות. המטווחים היו באזור קיסריה והיינו ממנים את המושבעים . סדר גודל של הגוש מנה כ-35 לוחמים נשאר עד 1948 אמנם היו קיצוצים אך לא לגמרי.

האימון היה אינטנסיבי והגיוס היה מירבי . הנוטר היה חלק מאות המסגרת הוא היה רשמי. הוא היה משרתם של שני אדונים ליתר דיוק אדון אחד. ההגנה, הסוכנות היהודית. הרגיש בזה יות רמכל קפטין דרקפורד הם ידעו שאנחנו הולכים לעשות משהוא.

• בגבעת עדה הכוננות היתה יותר גבוהה בפקודת הפיקוד העליון היתה הוראה להוריד את קניר רגבים של היום. יצאתי עם פלוגה בתחילת 1948 לאחר כ"ט בנובמבר קיבלנו את הפקודה ל"מחוק" את הכפר הואיל והיה לנו חשבון ארוך איתו משם יצאו ההתקפות על גבעת עדה.

• מאחור יותר קיבלנו הוראה לגבי מחנה עין שמר שהיה שדה תעופה היינו מעוניינים שלא ייתפסו אותו ערבים ולבצר אותו אחר כך. אני קיבלתי מדים עם הלואיס גאן יצאנו ותפסנו, התמקמנו במקום. מהמסלולים הקרובים לבקעה אל גרביה, התחילה תנועה של עדרים וערבים.

באחד הימים קורה לי החייל "המפקד" בשדות יש אנשים וגם פרות. התחלנו לדהור
למקום. קראנו להם לעצור בערבית, או שאנו פותחים באש חלק נעמדו חלק המשיכו
לרוץ ירינו באחד מהם ראינו שהוא נפצע והורינו להם להסתלק.
את העדר לקחנו לפתח תקוה למרכז המשרדם לכוחות הלוחמים.
• בריקי וסינדיאני זהו היתה עבודה של האצל.
• חירבא ואדי ערה- במסגרת הפעולה טיפול במקום שישב בצומת מרכזית במקום
שבו יושב היום קיבות ברקאי.
היו נסיונות לקחת את המקום חזרה שלא הצליחו. בידינו היה ה"שוורצלוזה"
החורה מכונת יריה כבדה באותם ימים חלשה על 2 ק"מ על 2 ק"מ היום ניתן
לראות שם שטחים חקלאיים זה היה טווח הירי.
כנוטר אלו היו הפעולות העיקריות שלנו: עין שמר, קניר וחרבת ואדי ערה.
המעבר לצהל היה במשטרת כרכור שם בחצר הטייגר הושבענו כגדוד נפתלי ואני
מוניתילסמג"ד הכרתי כל שביל באזור.
החלנו במפעילות עוד ב- 1947 חפרנו תעלות אנטי טנקים והושבנו חלק ניכר של
הגדוד בעמדות. אברהם מייזל שהיה מפקד גדוד האספקה דאג לנו ממש יש מאין
כי צהל לא היה מאורגן הגדוד חלש על כל שטח הנפה הפיקוד היה בחטיבת
אלכסנדרוני אחר כך קמו יחידות החיש גדי 31,32
חלשנו מבת שלמה ועד להבות חביבה. הנשק העיקרי של הנוטרים היה הלואיס גאן.
כשהעניין החריף וכוחות הציר התקדמו לאל עלמין קיבלנו נשק מסוים בראנים
לירי נגד נ"מ קראנו לו א"א, והפיאט אנטי טנקים.
שטיקי בום-פצצת עלוקה.
המדוכה שהיתה על הרובה.
הממ"ק טומפסון 11.43 מ"מ היה לו כח עוצר אדיר. היו גם מרגמות 2 אינץ'. הפיאט
הועתק גם על ידי תעש.
• בתמונה נתן לראות את יחידת האיתות שמנתה 18 נערים ונערות מתנדבים.